

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Oppericht 1 januari 1881

BEZWADDERING

Wordt het niet hoog tijd, dat nu eens en voor altijd een einde wordt gemaakt aan de weerzinwekkende praktijken van kruidenhandelaar Willem van de Moosdijk te Casteren? Het is inmiddels al weer bijna drie jaar geleden, dat in de uitzending van Willem Duys „Voor de vuist weg” door de Hilversummer M. Eerenberg de verkoopmethoden van deze kwakzalver zodanig aan de kaak werden gesteld, dat geen Nederlander meer zijn dure zakjes met kruiden lustte.

Intussen heeft Van de Moosdijk zijn winstgevend zaakje over de grens weten voort te zetten. Toen het in België te moeilijk werd, waar o.a. het weekblad De Post, grondig geïnformeerd door de strijdvaardige heer Eerenberg, zich keerde tegen het abominabele optreden van deze Van de Moosdijk, zocht de kruidenhandelaar het verder. Hij ging adverteren in Franse, Zuidoostelijke en Noorse kranten.

Nu heeft hij het in Oostenrijk geprobeerd, waar in een advertentie een aantal groteske leugens zijn opgedist over 's mans capaciteiten. Op meer dan walgelijke wijze wordt ook nog gewaagd van zijn bescheidenheid en zijn „medisch beroepsgeheim”.

Straks zullen er weer talloze Oostenrijkse zieken invliegen, zij zullen weer duurbetaalde zakjes met „soepgroenten” krijgen en ook hun hoop op genezing zal op wrede wijze de bodem worden ingeslagen. Wat zullen deze bedrogen uitkomende Oostenrijkers straks denken van deze Nederlandse „zakenman”? Uit Frankrijk stromen de verzoeken om inlichtingen over Van de Moosdijk al binnen!

Wat Van de Moosdijk met zulke advertenties bereikt is, dat hij de naam van ons land bezwaddert. Hiertegen past nu eindelijk eens een krachtig en doeltreffend optreden.

Dr. L. F. Bakker over de genezers

„Ze zijn totaal niet in staat een diagnose te stellen”

DE VOORBURGSE ARTS, dr. L. F. Bakker is de auteur van het waardevolle proefschrift over de kwakzalverij, „Kwakzalverij en onbevoegd uitoefenen der geneeskunst”, waarvan in 1969 een handelseditie verscheen bij Van Gorcum & Comp. Het dagblad De Tijd had een gesprek met de heer Bakker, naar aanleiding van de commotie ontstaan over het feit, dat een familielid van een lid van het Koninklijk Huis, prinses Armgard, een magnetiseur aan haar ziekbed heeft gehad, Croiset jr. uit Enschede.

Dr. Bakker uit zich in het gesprek als een fel tegenstander van de tegenwoordige toestand, waarbij tegen het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst niet of nauwelijks wordt opgetreden.

Dr. Bakker ziet zelfs grote gevaren voor de volksgezondheid omdat het deze genezers meestal aan de meest elementaire medische kennis ontbreekt. Hij zegt: „Zo zijn ze totaal niet in staat een diagnose te stellen. Wanneer iemand voor een bepaalde aandoening baat gevonden heeft bij een magnetiseur bestaat de kans dat die patiënt bij een andere ziekte rechtstreeks naar zo'n kwakzalver gaat zonder zijn dokter te raadplegen. Daardoor kan dan gemakkelijk een kankergezwel of een andere gevaarlijke aandoening over het hoofd worden gezien, zoals ook regelmatig gebeurt.”

Voor een deel, aldus de mening van de heer Bakker, zou men aan dit bezwaar tegemoet kunnen komen door

Adresverandering

Verzuim niet bij adresverandering even de wijziging mede te delen aan het correspondentieadres Oranjelaan 6 te Hilversum! Dan behoeft U niet bevreesd te zijn één nummer van dit interessante maandblad te moeten missen.

een regeling voor bonafide magnetiseurs en dergelijke genezers, waarbij ze slechts erkend zouden worden na een opleiding, die het hen mogelijk maakt op niveau te praten met een arts over ziektegevallen. Zij zouden dan een para-medische status kunnen krijgen zoals masseurs en fysio-therapeuten die hebben.

„Ik weet geen goede”

Dr. BAKKER MEENT dat de samenwerking tussen artsen en deze genezers dan op dezelfde manier zou kunnen verlopen als met de beoefenaars van de tegenwoordige para-medische beroepen het geval is. De heer Bakker zou er in dat geval niet tegenop zien patiënten in geëigende gevallen naar zo'n magnetiseur te verwijzen. „Nu doe ik dat niet omdat ik geen goede weet,” zo zegt hij.

Dr. Bakker is thans bezig met een studie van de „placebo's”, de nepmedicijnen, die bestaan uit een neutrale onwerkzame stof — maar dat laatste weet de patiënt niet. En tóch geneest hij!

Uit het kwakzalversonderzoek van dr. Bakker is, er wordt in het artikel in De Tijd nog eens aan herinnerd, gebleken dat per jaar zo'n honderdduizend personen een beroep doen op magnetiseurs of andere „wonderdokteren”. De resultaten van magnetiseurs, strijkers en andere para-normale genezers kunnen, aldus dr. Bakker wel verklaard worden uit het feit dat „lijfelijke verzorging”, belangstelling voor de patiënt en contact meer doen voor de genezing dan een behandeling die medisch gezien optimaal lijkt, maar waarbij het persoonlijke contact, de ontmoeting ontbreekt. Het zijn volgens hem archaische geneesmethoden die alleen resultaten bereiken bij nerveuze aandoeningen, psychosomatische ziekten, die verband houden met geestelijke of emotionele spanningen.

SPELDEPRIKKEN VOOR PRINS BERNHARD

ONLANGS HEEFT prins Bernhard tijdens een bezoek aan Londen in de „artsenstraat“ Harley Street zich met acupunctuur laten behandelen door de Chinese arts Young Chai Siow. Waarschijnlijk tegen de pijn in zijn rug, die hem blijft vervolgen en maakt dat hij soms kreunend van pijn officiële plechtigheden moet afzeggen.

Acupunctuur is een oude Chinese geneeswijze, die ligt in het weinig bewandelde grensgebied van de geneeskunde en moet al duizenden jaren oud zijn.

Met dunne zilveren, gouden en ook roestvrij stalen naalden wordt in zorgvuldig uitgezochte zenuwknoppunten (ook in het gelaat) geprikt — hetgeen soms verlichting geeft van pijn.

Britse, Franse en Duitse artsen passen deze methode wel toe — Nederlandse artsen staan er, op een héél enkele na, nog wat sceptisch tegenover.

Elektrische machine

DE ACUPUNCTUUR ziet het menselijk lichaam ongeveer als een elektrische machine, waarin de hersens de stroom opwekken en de zenuwen dienst doen als elektrische leidingen. De binnenste organen kunnen alleen maar goed functioneren wanneer de elektrische stroom niet onderbroken wordt. Gebeurt dat wel, dan kan, aldus de acupuncteur, de stroom worden geactiveerd door in het juiste zenuwknoppunt te prikken.

Een van de weinige Nederlandse artsen die er iets in zien, zei tegen een verslaggever van De Telegraaf: „Ik zie er dagelijks goede resultaten van. Het enige dat mij interesseert is of de patiënt ermee te genezen valt.”

Prins Bernhard zou al eens eerder, en met goed gevolg, in Singapore met de Chinese naalden behandeld zijn en wel door de vader van de in Londen gevestigde arts. Deze arts te Singapore geldt daar als „topman voor de prikken”.

Leo Davidson, de Londense correspondent van het Algemeen Dagblad, die een gesprek met Young Chai Siow in Harley Street had gehad kon nog mededelen, dat het Britse Medische Genootschap, BMA, tegen de acupunctuur geen bezwaar heeft, „mits zij wordt toegepast door medisch bevoegden die de diagnose kunnen stellen.”

Opleidingsinstituut

IN SAMENWERKING MET Engelse artsen heeft dokter Siow een opleidingsinstituut gesticht in Leamington Spa (niet ver van Warwick) waar acupunctuur wordt onderricht. Siow geeft

daar, zowel als aan de universiteit van Londen college.

Dokter Siow, die in Kanton is geboren, heeft daar medicijnen gestudeerd. In 1958 verliet hij China om zich in het Westen te vestigen. Zijn vader was toen al lang in Singapore, waar hij zijn eigen kliniek heeft en een opleidingsinstituut voor acupunctuur. Zijn zoon studeerde vijf jaar bij hem en hij is nu de eerste Chinees die de methode in het Westen toepast.

De 365 punten

DE HEER SIOW toonde de correspondent van het Algemeen Dagblad de bekende tekening van het mense-

lijk lichaam met de 365 punten waar acupunctuur kan worden toegepast. Dokter Siow gebruikt alleen dunne stalen naalden. Er zijn er bij waarmee hij 7½ centimeter diep prikt.

Een wondermiddel is het niet, dat geven de acupuncturisten grif toe. Maar ze behandelen er mee: migraine en andere vormen van hoofdpijn, maagklachten, aandoeningen aan de lever, reuma en dergelijke, maar ook allerlei geestelijke storingen, zoals neerslachtigheid en angsttoestanden, verder astma en in China zelfs besmettelijke ziekten.

Naderhand zijn in sommige kranten nog foto's (een montage?!) verschenen van de Prins die door de arts te Singapore wordt behandeld.

Van de Moosdijk zoekt 't in Oostenrijk

HELAAS IS WILLEM van de Moosdijk een vaste comparant in deze kolommen. Na Nice-Matin, na een krant in Zuid-Duitsland heeft hij zich thans op Oostenrijk geworpen. In het naar op lage grootste dagblad, de Weense Kurier, plaatste hij in het zaterdagse kleurenmagazin een advertentie van een hele pagina.

Het was de gebruikelijke ophemelarij in de vorm van een soort gesprek van de schrijver van de advertentietekst met de (bescheiden!) Van de Moosdijk, van wie nog eens — men moet maar durven — gezegd wordt dat zijn „ärztliches“ beroepsgeheim hem verbiedt de namen van aanzienlijke patiënten te openbaren.

Van de Moosdijk zou volgens deze advertentie twintig jaar op de kruiden hebben gestudeerd. Hij kent ze nu allemaal, de duizend Europese geneeskruiden, de tienduizend kruiden die men van de bossen van de Amazone tot de jungle van Burma aantreft. En, weet Van de Moosdijk te verzekeren: ik heb er een soort zesde zintuig voor. Negentig procent van de ziekten zou genezen kunnen worden door zijn kruiden.

Hij richt zich speciaal tot de mensen met leverkwalen, die er blijkbaar nogal talrijk zijn in Oostenrijk. De snoeverij is ook hierbij niet van de lucht, maar het toppunt is wel de verklaring die gegeven wordt voor het feit, dat Van de Moosdijk in dat kleine Casteren blijft wonen. Dat doet hij namelijk omdat Nederland het eerste land zou zijn dat officieel de geneeskundige kruiden heeft erkend als zijnde van evenveel waarde als de „Medizin”, waarmee blijkbaar de geneesmiddelen van de „officiële” geneeskunde worden bedoeld.

Bij de advertentie was een bon, waarop bij de broer van Van de Moosdijk in Eindhoven gratis alle informatie kan worden verkregen. Arme Oostenrijkse patiënten, op wier geldbuidel Van de Moosdijk het heeft gemunt. En dat er blijkbaar maar niets te doen is tegen een dergelijk optreden.

Overbodig te vermelden, dat het portret van Van de Moosdijk ook deze advertentie bleek te sieren.

Tweedehands schoenen

NOG EEN PAAR aantekeningen: Voor hij enige jaren geleden met zijn kwalijke kwakzalverij begon was Van de Moosdijk o.a. handelaar in tweedehands schoenen — of hij toen al bezig zal zijn geweest met de bestudering van de kruiden van het Amazonegebied tot de jungles van Burma?

Toen een paar jaar geleden Van de Moosdijk ieder ogenblik genezen was om zich door journalisten te laten interviewen vroeg een verslaggever hem naar de namen van de kruiden, die hij „verwerkte”. Hij bleek er vijf te kunnen noemen . . .

De broer van Van de Moosdijk, die als „brievenbus” fungeert voor de Oostenrijkse klanten en die volgens sommige kranten als bedrijfsleider optreedt in de kruidenhandel te Casteren (een handel, niet ingeschreven als zodanig in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel) staat in het telefoonboek als „timmerman” aangeduid.

Het „samenweefsel van verdicht-selen” dat ons Wetboek van Strafrecht voor het misdrijf van oplichting bewezen wil zien is, dunkt ons, in de advertentie in het Oostenrijkse dagblad wel in rijke overmaat te vinden.

Als de geest over Zé Arigo kwam

EEN BEGAAFD MAN die een goede show kon geven was in elk geval de Braziliaan José-Pedro de Freitas, die zich Zé Arigó noemde. Hij was een spiritistisch medium en volgens zijn verklaringen werd hij bezeten door de geest van de Duitse arts, „dr. Fritz”.

Over die raadselachtige dr. Fritz deden geheimzinnige geruchten de ronde. Volgens de ene lezing zou het een arts zijn geweest, die na de Eerste Wereldoorlog Duitsland verliet om in Brazilië te gaan wonen. Volgens een andere lezing was hij een officier van gezondheid, die in de Tweede Wereldoorlog sneuvelde.

Hoe dan ook — dat „Zé Arigó” geen enkele geneeskundige bevoegdheid bezat staat als een paal boven water. Het medisch genootschap van Belo Horizonte bracht hem wegens het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst voor de rechter en hij heeft een gevangenisstraf moeten uitzitten.

Zé Arigó kwam onlangs, aldus een correspondent in het Hengelosch Dagblad op 50-jarige leeftijd bij een autoongeluk om. Zijn elegante Chevrolet, waarmee hij op weg was van Rio de Janeiro naar Belo Horizonte, slipte bij een inhaalmanoeuvre en botste tegen een tegenligger. De beroemde spiritist was op slag dood.

Zé Arigó leidde eigenlijk een dubbelleven. Behalve spiritist was hij namelijk ook een succesvol makelaar in onroerende goederen. In de loop der jaren had hij daarmee zo'n groot fortuin verzameld, dat hij een villa kon laten bouwen en twee landgoederen kocht. Hij was ook zeer gezien in zijn woonplaats, waar hij talloze erefuncties vervulde.

In trance brabbelen...

MAAR ZODRA „de geest over hem kwam” veranderde de populaire De Freitas in 'n raadselachtig medium. Zijn spiritistische kwaliteiten waren zo verbazingwekkend dat hij regelmatig optrad voor de Argentijnse en Uruguayese televisie. Zé Arigó beperkte zijn „genezende” activiteiten tot het spiritistische centrum van Jesus Nazareno in het, in de schaduw van Belo Horizonte gelegen, stadje Cogonhas de Campo.

Uit alle windstreken kwamen zijn patiënten daar naar toe om zich door hem te laten behandelen. Naar zijn zeggen telde hij meer dan twee miljoen volgelingen. Weliswaar was dat aantal overdreven, maar de plaatselij-

ke hotels en winkels trokken profijit uit de stroom mensen die genezing zocht bij Zé Arigó. Het duidelijkste bewijs daarvoor was wel dat toen Arigó in de gevangenis zat, de lokale bus uit Belo Horizonte maar eenmaal per dag inplaats van vijf keer reed.

De wonderdokter vroeg zijn patiënten geen geld en weigerde „ongeneeslijke” gevallen te behandelen. De meeste zieken die hij met succes had geholpen waren door hun artsen opgegeven.

De in Brazilië zeer bekende schrijver-arts Roberto Freire heeft een verslag samengesteld over de werkwijze van Zé Arigó. Volgens dit verslag brabbelde de spiritist in trance Duits klinkende woorden. Elke patiënt kreeg gedurende 30 tot 60 seconden een behandeling, waarbij Zé Arigó iets op een stukje papier schreef dat vervolgens werd „vertaald” door een assistent in een soort recept. Dat recept was dan meestal een modern geneesmiddel, dat de zieke na afloop kreeg uitgereikt.

Freire vermeldde ook dat Arigó kon opereren. Hij was getuige van enkele operaties, die verricht werden met een groot mes. Zo sneed Arigó eens in het oog van een blinde zonder dat deze pijn voelde of dat er bloed vloeide. Freire noteerde ook andere operaties waarbij de zieke achteraf inderdaad genas.

Helderziende Margot overleden

IN DEN HAAG is onlangs overleden mevrouw Margaretha Collard-Vitali, die vele jaren lang internationale bekendheid genoot als helderziende. Zij werd in 1894 te Amsterdam uit Italiaanse ouders geboren, en gold in haar jeugd als een opvallende schoonheid. Zij trouwde met de Nederlandse diplomaat A. Nering Bögel. Als ambassadeursvrouw trok zij in midden-Amerika de aandacht door wat men als haar telepathische begaafdheid beschouwde.

Na het overlijden van haar echtgenoot vestigde zij zich in 1929 in Den Haag. Daar gaf ze, weet R. Bulthuis in de Haagsche Courant te vertellen, enige jaren lang wekelijks voor een groot publiek séances. In de crisisjaren behoorden vooraanstaande figuren uit de politieke en financiële wereld tot haar „klanten”. In 1942 trouwde zij met de heer A. Collard. Toen deze tien jaar later overleed werd Margot, zoals zij zich liet noemen, de vertrouweling van een aantal vrienden onder wie zich ook tal van kunstenaars bevonden.

„Als een typisch Haagse figuur zal zij bij velen in de herinnering voortleven,” meent de heer Bulthuis.

Onverantwoord jongleren met librium

IN HET studentencentrum Uilenstede te Amstelveen, vlak bij Buitenveldert, is onlangs een sociaal opvangcentrum geopend, waar o.m. hulp aan druggebruikers werd gegeven. Binnen een week moest het centrum alweer worden gesloten wegens moeilijkheden, die, als men op de Buitenveldertse Courant mag afgaan, werden veroorzaakt door inmenging van een Amstelveense psycholoog, die de touwtjes in handen wilde nemen.

Een van de medewerkers van het centrum was een medisch student, Wiebe Braam. Over deze student — hetgeen nog iets anders is dan een bevoegd arts — vertelde de Buitenveldertse Courant:

Wiebe Braam zorgde ook voor het kalmerend middel librium, dat in het opvangcentrum aan geflippte druggebruikers is toegediend. Hij weet dat het alleen op doktersvoorschrift mag worden verstrekt. Braam: „Ik diende het niet toe, ik leverde het alleen. Mijn

vriendin, die in de Valeriuskliniek werkt, kan er gemakkelijk aan komen.” Hij wist niet of het middel in bepaalde gevallen gevaarlijk kan zijn. „Als ik een half jaar verder ben met mijn studie denk ik er misschien anders over. Nu geloof ik, dat het goed is het spul te leveren.”

Centrum-medewerker Huibrechse voegde hieraan toe: „Het is natuurlijk niet de bedoeling dat er librium wordt toegediend. Daarvoor moeten ze naar de G.G.D.” Hij kon niet zeggen of het ook gebeurd is. „Ik heb me niet met die gevallen bezig gehouden,” aldus Huibrechse.

Het wordt niet met zoveel woorden gezegd, maar hier is weer een van die treurige gevallen, waarbij onbevoegden doktertje gaan spelen. Het is triest te constateren, dat zelfs een jeugdige medische student zich zijn verantwoordelijkheid niet beter bewust is.

WONDERKRACHTEN IN MAO'S CITATEN

DE SOWJET-RUSSISCHE Literatoernaja Gazeta heeft zich onlangs bezig gehouden met de „miraculeuze eigenschappen” verbonden aan citaten uit het Rode Boekje van voorzitter Mao, de leider van de Chinese communistische partij. Met het lezen van die citaten zou de Chinees op menig gebied „meer mans” zijn.

Er gebeuren in China heden ten dage allerlei wonderen. Er komen miraculeuze genezingen voor, zoals bij doven, die plotseling in

een koor gaan meezingen. Het Rode Boekje dééd het! Meer alledaagse wonderen komen voor. Een winkelbediende met lange vingers neemt heimelijk iets uit de winkel mee, leest citaten uit het boekje van Mao en brengt het gestolene daarop weer eerlijk terug. Aldus de Literatoerna Gazeta, die meent dat het gevolg van dit oproepen tot mirakelen is dat miljoenen analfabeten en achterlijke mensen er nog maar onwetender door worden.

Vaste klandizie voor vasolastine

HET PRODUKT VASOLASTINE, dat zogenaamd vaatziekten zou genezen, is waardeloos. Het TNO-instituut voor klinisch geneesmiddelenonderzoek heeft, nu al weer enige tijd geleden, vastgesteld dat de z.g. goede resultaten van dit middel op suggestie berusten. In België is het middel verboden.

In het Utrechtse dorpje Haarzuilens is thans echter een „biochemisch centrum” geopend, „Koningshof” genaamd, dat meer dan 250 patiënten zou behandelen met vasolastine en andere enzymepreparaten. Vier directeuren-eigenaren van metaalfabrieken financieren de Koningshof. Oprichter en voorzitter van het stichtingsbestuur is... neen, ook geen medicus, maar een accountant, verbonden aan het bedrijf Enzypharm te Soest.

Niet alleen vaatziekten, hartaandoeningen en allergische ziekten maar ook kwaadaardige gezwellen zouden in de Koningshof worden behandeld...

De Enzypharm is een klein farmacologisch bedrijf, geleid door de vervaardiger van de vasolastine, de heer Van Leeuwen. Het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde, zo

berichten wij in september 1966, heeft al jaren geleden het middel als ondeugdelijk aan de kaak gesteld. De redactie heeft sindsdien het contact met de heer Van Leeuwen verbroken, omdat zij de firma niet van voldoende farmacologische standing acht.

Krimp in de kinderhemdjes

„DE MATEN van kinderhemdjes vormen een zeldzame warboel. Wat dezelfde maat heet te zijn, verschilt enorm en bovendien krimpt het een veel meer dan het ander. Waarmee dan soms wel en soms niet rekening is gehouden”, schrijft de Consumentengids in het juni-nummer. Daarom ging de Consumentenbond na in hoeverre de voor een bepaalde lichaams lengte gekochte hemdjes na de was nog pasten.

Gaat een huisvrouw met een te sterk gekrompen stuk naar de winkel terug, dan krijgt ze meestal zelf de schuld, omdat ze niet goed zou hebben gewassen. De Consumentenbond probeerde het op alle mogelijke manieren, maar als er krimp in de hemdjes zat, kwam die er ook altijd uit!

Een slechte recensie voor de heer Issels

„Dr. JOSEPH ISSELS, de omstreden Duitse kankerspecialist, doet bijzonder veel om de meeste van zijn patiënten te helpen. Wij vinden het spijtig dit te moeten opmerken, maar naar onze mening wordt hij door zijn opvattingen over de ziekte op een dwaalspoor gebracht en is de behandeling in zijn kliniek niet juist.”

Aldus schrijven zes Britse doktoren, allen specialisten, in een rapport, waaraan de Londense correspondent van De Tijd het een en ander ontleende. Het team heeft in totaal tweehonderd uur in de Beierse Ringbergkliniek van dr. Issels doorgebracht en alle 121 patiënten van hem onderzocht.

Het onderzoek had plaats op uitnodiging van dr. Issels, kort na de dood van de vermaarde Britse atlete Lilian Board, die eind vorig jaar overleed na in de Ringbergkliniek behandeld te zijn. Aan haar ziekte en behandeling door dr. Issels is veel publiciteit gegeven. Mede daardoor werd de behandeling van dr. Issels gezien als een unieke revolutionaire geneeswijze, maar de Britse kankerspecialisten zijn tot de conclusie gekomen dat daarvan geen sprake is.

Wel delen zij de mening dat dr. Issels helemaal gelooft in de behandeling, zoals hij die toepast. Men noemt zijn verhouding met de patiënten zelfs opmerkelijk. „Hij vertelt hen alles, belooft niets, maar heeft onmiddellijk hun volste vertrouwen als hij zegt dat hij zijn uiterste best zal doen om hen te helpen. Hij moedigt hen aan voor hun leven te vechten. Zijn patiënten komen daarvan onder de indruk en raken geïnspireerd,” aldus de Britse doktoren.

Tegelijk hebben zij de indruk gekregen, dat sommige patiënten onvoldoende onderzocht en behandeld worden in vergelijking met elders. Een diagnose van kanker kan hier niet bevestigd of weerlegd worden, stellen zij. „Wij vonden geen enkel bewijs voor de stelling dat Issels methodes ook maar enig effect hebben op de groei van tumor.”

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, **Arts** te Hilversum, **Voorzitter**; E. Mijnaerds, **Tandarts** te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, **Secretaresse**; L. Brest te Amsterdam, **Penningmeester**; Mr. J. E. Goudsmit, **Kantonrechter** te Haarlem; J. J. Aukema, **Dierenarts** te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, **Vice-President Arrondissements-Rechtbank** te Arnhem; J. E. Bulters, **Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid** te Zwolle; P. L. Stal, **Arts** te 's-Gravenhage; J. van Baak, **Dermatoloog** te Utrecht; J. M. de Haas, **Tandarts** te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, **Apotheker** te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, **Inspecteur van Politie** te Arnhem; J. Noord te Amsterdam.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonnees: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

BLZ. 38

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.